

Warszawa, dnia 31 maja 2012 r.

Poz. 619

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA TRANSPORTU, BUDOWNICTWA I GOSPODARKI MORSKIEJ¹⁾

z dnia 29 maja 2012 r.

w sprawie prowadzenia kursów z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych

Na podstawie art. 58 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 227, poz. 1367 i Nr 244, poz. 1454) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe wymagania w zakresie, o którym mowa w art. 50 ust. 4 pkt 1–3 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych, w stosunku do podmiotów wykonujących działalność w zakresie prowadzenia kursów z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych, zwanych dalej „prowadzącymi kursy”;
- 2) rodzaje i zakres kursów z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych, zwane dalej „kursami”, ich ramowy program oraz minimalny czas ich trwania, a także warunki wydawania zaświadczenia potwierdzającego ukończenie odpowiedniego kursu;
- 3) warunki i sposób przechowywania dokumentacji dotyczącej prowadzonych kursów;
- 4) wzór wniosku o wpis do rejestru podmiotów prowadzących kursy oraz wzór zaświadczenia potwierdzającego wpis podmiotu do tego rejestru;
- 5) wzór zaświadczenia o ukończeniu kursu;
- 6) wysokość opłaty za wpis do rejestru podmiotów prowadzących kursy.

§ 2. Prowadzący kursy powinien posiadać:

- 1) warunki lokalowe gwarantujące przeprowadzenie kursów, w tym:
  - a) salę wykładową,
  - b) miejsce do przeprowadzania ćwiczeń praktycznych w zakresie objętym kursem,
  - c) pokój wykładowców,
  - d) zamknięte pomieszczenie do przechowywania dokumentacji dotyczącej prowadzonych kursów,
  - e) zaplecze sanitarne;
- 2) zbiór przepisów w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych oraz materiały dydaktyczne i pomoce naukowe, właściwe do rodzaju prowadzonego kursu.

§ 3. Wykładowca prowadzący zajęcia w ramach kursów jest obowiązany:

- 1) posiadać wykształcenie wyższe, w szczególności w zakresie właściwości towarów niebezpiecznych, konstrukcji lub eksploatacji opakowań, cystern lub środków transportu przeznaczonych do ich przewozu, ratownictwa, ochrony prze-

---

¹⁾ Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (Dz. U. Nr 248, poz. 1494).

ciwpożarowej lub bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych, oraz co najmniej 5-letnią praktykę zawodową w dziedzinach objętych tematyką prowadzonych kursów lub

- 2) odpowiednio do prowadzonych zajęć w ramach kursów posiadać świadectwo doradcy do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych, w zakresie przewozu:
  - a) drogowego towarów niebezpiecznych,
  - b) koleją towarów niebezpiecznych lub
  - c) żegluga śródlądową towarów niebezpiecznych.

§ 4. 1. Prowadzący kurs prowadzi zajęcia dydaktyczne w sali wykładowej o powierzchni nie mniejszej niż 20 m².

2. Jeżeli z sali wykładowej korzysta jednocześnie więcej niż 10 osób, to powierzchnia określona w ust. 1 powinna być większa o co najmniej 2 m² na każdą dodatkową osobę.

3. Sala wykładowa powinna być wyposażona w materiały dydaktyczne i pomoce naukowe zapewniające prawidłową realizację celów kształcenia, w szczególności plansze i prezentacje multimedialne, odpowiednie oświetlenie, wentylację i ogrzewanie.

§ 5. 1. Godzina lekcyjna kursu trwa 45 minut.

2. Czas trwania kursu w ciągu jednego dnia nie może przekroczyć 8 godzin lekcyjnych.

§ 6. 1. Prowadzący kurs przechowuje prowadzoną dokumentację dotyczącą:

- 1) zajęć teoretycznych i praktycznych obejmującą dziennik zajęć zawierający:
  - a) imiona i nazwiska uczestników kursu,
  - b) listę obecności uczestników kursu na poszczególnych zajęciach,
  - c) wykaz przeprowadzonych zajęć zgodnie z programem kursu, w tym:
    - liczbę godzin przeprowadzonych zajęć,
    - terminy przeprowadzonych zajęć,
    - tematy przeprowadzonych zajęć,
    - imię i nazwisko wykładowcy prowadzącego zajęcia;
- 2) wykładowcy prowadzącego zajęcia w ramach kursu obejmującą:
  - a) kopię dokumentu potwierdzającego spełnianie wymagań, o których mowa w § 3 pkt 1, lub
  - b) kopię świadectwa doradcy.

2. Dokumentację, o której mowa w ust. 1, przechowuje się w zamykanych szafach, przez okres 5 lat, licząc od dnia dokonania ostatniego wpisu w dzienniku zajęć.

3. Szafy, o których mowa w ust. 2, powinny znajdować się w pomieszczeniu, które zapewnia ochronę dokumentów przed dostępem osób nieuprawnionych oraz utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

§ 7. 1. Ustala się następujące rodzaje kursów:

- 1) kurs ADR początkowy i doskonalący;
- 2) kurs na eksperta ADN;
- 3) kurs na eksperta ADN do spraw przewozu gazów;
- 4) kurs na eksperta ADN do spraw przewozu chemikaliów;
- 5) kurs doradcy.

2. Zakres, ramowy program i minimalny czas trwania kursu:

- 1) ADR początkowego i doskonalącego określa załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) na eksperta ADN, eksperta ADN do spraw przewozu gazów oraz eksperta ADN do spraw przewozu chemikaliów określa załącznik nr 2 do rozporządzenia;
- 3) doradcy określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 8. 1. W ramach kursu ADR początkowego wyróżnia się:

- 1) szkolenie podstawowe w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych wszystkich klas;
- 2) szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych w cysternach;
- 3) szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 1;
- 4) szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 7.

2. W ramach kursu ADR doskonalącego wyróżnia się:

- 1) szkolenie podstawowe w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych wszystkich klas;
- 2) szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych w cysternach;
- 3) szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 1;
- 4) szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 7.

3. Szkolenia, o których mowa w ust. 1 i 2, obejmują również ćwiczenia praktyczne z zakresu objętego tematyką zajęć teoretycznych oraz sposobów udzielania pierwszej pomocy, gaszenia pożaru oraz postępowania w razie zaistnienia wypadku lub awarii.

4. W odniesieniu do szkoleń, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz w ust. 2 pkt 1 i 2, w celu przeprowadzenia ćwiczeń praktycznych minimalny czas trwania kursu przedłuża się o dodatkową godzinę lekcyjną na każde pięć osób uczestniczących w kursie.

§ 9. Szkolenie podstawowe w ramach kursu ADR początkowego lub doskonalącego prowadzone łącznie z jednym lub więcej niż jednym szkoleniem specjalistycznym, o którym mowa w § 8, może odbywać się w formie kursu zintegrowanego.

§ 10. 1. Warunkiem wydania zaświadczenia potwierdzającego ukończenie odpowiedniego rodzaju kursu jest:

- 1) uczestnictwo w co najmniej 75% zajęć;
- 2) w przypadku kursu zintegrowanego – uczestnictwo w co najmniej 75 % zajęć z każdego rodzaju szkolenia wchodzącego w zakres tego kursu.

2. Wzór zaświadczenia o ukończeniu kursu określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 11. 1. Wzór wniosku o wpis do rejestru podmiotów prowadzących kursy z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

2. Wzór zaświadczenia potwierdzającego wpis podmiotu do rejestru podmiotów prowadzących kursy z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 12. Wysokość opłaty za wpis podmiotu do rejestru podmiotów prowadzących kursy wynosi 600 zł.

§ 13. 1. Do postępowań w sprawie wpisu do rejestru podmiotów prowadzących kursy wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się wzory wniosków obowiązujących w dniu złożenia wniosku o taki wpis.

2. Kursy rozpoczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie rozporządzenia mogą być prowadzone na podstawie ramowych programów obowiązujących w dniu ich rozpoczęcia.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) § 2 i 3 oraz § 6 ust. 2 i 3, które wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia;
- 2) § 10 ust. 2, który wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia.²⁾

Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej: *wz. T. Jarmuziewicz*

---

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone:

- 1) rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 września 2005 r. w sprawie kursów dokształcających dla kierowców przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. Nr 187, poz. 1571), które na podstawie art. 133 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 227, poz. 1367 i Nr 244, poz. 1454) traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia;
- 2) rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005 r. w sprawie uzyskiwania świadectwa przeszkolenia doradcy do spraw bezpieczeństwa w zakresie transportu drogowego towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 200, poz. 1654), które na podstawie art. 133 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w zakresie § 1 pkt 1 oraz § 2-5;
- 3) rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 27 września 2004 r. w sprawie świadectwa doradcy do spraw bezpieczeństwa przewozu materiałów niebezpiecznych statkami żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 222, poz. 2256), które na podstawie art. 133 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w zakresie § 1 pkt 1 – w części dotyczącej zakresu kursu, § 2 oraz załącznika nr 1.

ZAKRES, RAMOWY PROGRAM I MINIMALNY CZAS TRWANIA KURSU ADR

1. Kurs ADR początkowy

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	Szkolenie podstawowe w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych wszystkich klas obejmuje tematy: a) wymagania ogólne dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych, b) główne rodzaje zagrożeń, c) informacje na temat ochrony środowiska i kontroli przewozu odpadów, d) działania zapobiegawcze i środki bezpieczeństwa właściwe dla różnych rodzajów zagrożeń, e) czynności, które należy podjąć po zaistnieniu wypadku, w szczególności w zakresie pierwszej pomocy, bezpieczeństwa ruchu drogowego, używania sprzętu ochronnego, w tym gaśniczego oraz środków ochrony indywidualnej, f) oznakowania oraz umieszczania nalepek ostrzegawczych i tablic barwy pomarańczowej, g) obowiązki kierowcy związane z przewozem towarów niebezpiecznych, h) przeznaczenie i sposób działania wyposażenia technicznego pojazdów, i) zakazy ładowania razem różnych towarów niebezpiecznych, j) środki ostrożności, które powinny być podjęte podczas załadunku i rozładunku towarów niebezpiecznych, k) informacje na temat odpowiedzialności cywilnej, administracyjnej i karnej, l) informacje na temat realizacji transportu kombinowanego, m) manipulowanie sztukami przesyłki oraz ich układanie, n) ograniczenia przejazdu przez tunele oraz postępowanie kierowcy podczas takiego przejazdu, w szczególności zapobieganie wypadkom, bezpieczeństwo, postępowanie w przypadku pożaru lub innych zagrożeń, o) ochrona towarów niebezpiecznych	24

2	<p>Szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych w cysternach obejmuje tematy:</p> <p>a) zachowanie się pojazdów na drodze, z uwzględnieniem przemieszczania się ładunku,</p> <p>b) szczególne wymagania dotyczące pojazdów,</p> <p>c) ogólne wiadomości teoretyczne na temat różnych systemów napełniania i opróżniania cystern,</p> <p>d) dodatkowe przepisy szczególne dotyczące używania pojazdów, w szczególności świadectw dopuszczenia pojazdu ADR, znaków dopuszczenia, oznakowania tablicami barwy pomarańczowej oraz umieszczania nalepek ostrzegawczych</p>	16
3	<p>Szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 1 obejmuje tematy:</p> <p>a) specyficzne zagrożenia stwarzane przez materiały i przedmioty wybuchowe, w tym pirotechniczne,</p> <p>b) szczególne wymagania, w tym zakazy, dotyczące pakowania i ładowania razem różnych materiałów i przedmiotów klasy 1</p>	8
4	<p>Szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 7 obejmuje tematy:</p> <p>a) specyficzne zagrożenia związane z promieniowaniem jonizującym,</p> <p>b) szczególne wymagania dotyczące pakowania, manipulowania, ładowania razem i układania materiałów promieniotwórczych,</p> <p>c) szczególne środki bezpieczeństwa, które powinny być podjęte w razie wypadku z materiałem promieniotwórczym</p>	8

2. Kurs ADR doskonalący

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	Szkolenie podstawowe w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych wszystkich klas	16
2	Szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych w cysternach	8
3	Szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 1	5
4	Szkolenie specjalistyczne – w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 7	5
– w zakresie nowych lub zmienionych regulacji prawnych oraz nowych rozwiązań merytorycznych dotyczących przewozu drogowego towarów niebezpiecznych objętych ramowym programem kursu ADR początkowego		

**ZAKRES, RAMOWY PROGRAM I MINIMALNY CZAS TRWANIA KURSU NA
EKSPERTA ADN, EKSPERTA ADN DO SPRAW PRZEWOZU GAZÓW ORAZ EKSPERTA
ADN DO SPRAW PRZEWOZU CHEMIKALIÓW**

1. Kurs na eksperta ADN

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	wiadomości ogólne dotyczące przewozu materiałów niebezpiecznych, a w szczególności temperatury, masy, ilości, stężenia, stopnia napełnienia, obliczania zawartości, pomiaru poziomu cieczy, pobierania próbek, kwestionariusza kontrolnego, przepełnienia, pompowania, sygnalizacji statków, oznakowania opakowań, instrukcji pisemnych	2
2	wiadomości podstawowe o produktach oraz znajomość definicji (na przykład: ciecze, materiały stałe, lepkość, gazy lub pary)	1
3	rodzaje niebezpieczeństwa, takie jak: zapalność, wybuchowość, źródła zapłonu, ładunek elektrostatyczny, toksyczność, radioaktywność, korozyjność, niebezpieczeństwo dla środowiska wodnego	2
4	środki zapobiegania wypadkom	2
5	czynności wykonywane w razie wypadku lub awarii (w szczególności: udzielenie pierwszej pomocy, podanie sygnału o zakazie wstępu na statek, sygnał awaryjny, zapewnienie bezpieczeństwa ruchu, zastosowanie takich urządzeń, jak gaśnice i sprzęt ochrony osobistej)	2
6	zadania eksperta ADN i pozostałej załogi w związku z przewozem materiałów niebezpiecznych	3
7	wyposażenie statków przewożących materiały niebezpieczne, a w szczególności mierniki gazów palnych i wybuchowych, tlenomierze i mierniki gazów toksycznych	3
8	świadczenia odgazowania	1
9	zajęcia praktyczne dotyczące w szczególności wchodzenia do pomieszczeń, wyposażenia przeciwpożarowego i sprzętu ochrony osobistej, a także mierników gazów palnych i wybuchowych, tlenomierzy i mierników gazów toksycznych	8

2. Kurs na eksperta ADN do spraw przewozu gazów

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	właściwości ogólne gazów: ściśliwość, mieszaniny i ciśnienie cząstkowe, rozszerzalność przy ciśnieniu stałym, prawa Boyle'a i Mariotte'a i Gay-Lussaca, gęstość względną, objętość i ciśnienie krytyczne	1
2	przedmuchiwanie i pobieranie próbek gazów	1
3	niebezpieczeństwo wybuchu gazów skroplonych (na przykład LPG)	1
4	pomiar stężenia gazów, próby przeprowadzane przed wejściem do pomieszczeń; świadectwa odgazowania	2
5	znajomość produktów: właściwości chemiczne i fizyczne, mieszaniny, związki i wzory chemiczne – węglowodory, amoniak	2
6	ciecze i pary: parowanie i skraplanie, zależność między objętością cieczy a objętością pary	1
7	działania podejmowane w sytuacji awarii	2
8	procedury operacyjne: załadunek i rozładunek, systemy zaworów szybkozamykających, wpływ temperatury, stopnie napełnienia, przepelnienie, sprężarki, pompy, funkcjonowanie zaworów przelewowych, wyciek	2
9	udział w ćwiczeniach przeciwpożarowych i odpowiednie szkolenie w zakresie posługiwania się ochronnymi aparatami oddechowymi	4

3. Kurs na eksperta ADN do spraw przewozu chemikaliów

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	właściwości ogólne gazów i par: ściśliwość, mieszaniny i ciśnienie cząstkowe, rozszerzalność przy ciśnieniu stałym, prawa Boyle'a i Mariotte'a i Gay-Lussaca, stosunek gęstości par i temperatury wrzenia, gęstość względną, objętość	1
2	pobieranie próbek chemikaliów	1
3	niebezpieczeństwo wybuchu chemikaliów	1

4	pomiar stężenia gazów, mycie zbiorników ładunkowych, odgazowywanie, wentylację, próby przeprowadzane przed wejściem do pomieszczeń, świadectwa odgazowania	2
5	znajomość produktów: właściwości chemiczne i fizyczne, mieszaniny, związki i wzory chemiczne - węglowodory, substancje trujące, kwasy i zasady - polimeryzację i utlenianie	2
6	ciecze i pary: parowanie i skraplanie, zależność między objętością cieczy a objętością pary	1
7	działania podejmowane w sytuacji awarii	2
8	procedury operacyjne: załadunek i wyładunek, instalacje odzysku pary, systemy zaworów szybkozamykających, wpływ temperatury, stopnie napełnienia, przepelnienie, rodzaje pomp, zanieczyszczenie	2
9	udział w odpowiednich ćwiczeniach przeciwpożarowych i odpowiednie szkolenie w zakresie posługiwania się ochronnymi aparatami oddechowymi	4

ZAKRES, RAMOWY PROGRAM I MINIMALNY CZAS TRWANIA KURSU DORADCY

I. Zakres kursu

Nr części	Tytuł	Liczba godzin
1	Część ogólna	24
2	Część specjalistyczna:	
	a) przewóz drogowy	16
	b) przewóz koleją	16
	c) przewóz żeglugą śródlądową	16
3	Konsultacje	4

II. Ramowy program

1. Część ogólna

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	Przepisy krajowe i międzynarodowe regulujące przewóz towarów niebezpiecznych , w szczególności cel i zakres regulacji oraz praktyczne posługiwanie się przepisami	1
2	Klasyfikacja towarów niebezpiecznych , w szczególności zagrożenia stwarzane przez towary niebezpieczne, zasady klasyfikacji, przepisy szczególne dla poszczególnych klas, towary niedopuszczone do przewozu, odpady niebezpieczne, materiały i przedmioty wybuchowe (klasa 1), materiały promieniotwórcze (klasa 7)	4
3	Budowa i używanie opakowań , w szczególności ogólne zasady pakowania, rodzaje i kategorie opakowań, kodowanie opakowań, instrukcje pakowania, zasady doboru opakowań	2
4	Zasady znakowania: - nalepki ostrzegawcze, duże nalepki ostrzegawcze, - pomarańczowe tablice identyfikacyjne, - inne znaki i oznakowania, - szczegółowe zasady znakowania	3
5	Dokumentacja: - zasady wypełniania dokumentu przewozowego, - certyfikat pakowania kontenera, - raport powypadkowy, - roczne sprawozdanie	2

6	Szczególne warunki przewozu towarów niebezpiecznych: - przewóz towarów niebezpiecznych w ilościach ograniczonych i wyłączonych, - przewóz towarów niebezpiecznych na zasadach wyłączenia spod przepisów, - odstępstwa, ograniczenia przewozowe, - przewozy materiałów promieniotwórczych	3
7	Warunki przewozu, załadunku, rozładunku, manipulowanie ładunkiem: - przewóz sztuk przesyłek, - przewóz towaru luzem, kontenery do przewozu towaru luzem, - pakowanie razem, - załadunek razem	2
8	Obowiązki uczestników przewozu, kontrola przewozów, zasady odpowiedzialności za naruszenie przepisów o przewozie towarów niebezpiecznych i za szkody spowodowane takim przewozem	1
9	Ćwiczenia	6

2. Część specjalistyczna:

a) przewóz drogowy

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	Przepisy dotyczące przewozu drogowego: - przepisy krajowe i międzynarodowe dotyczące przewozu drogowego towarów niebezpiecznych	1
2	Dokumentacja: - dokumenty przewozowe w transporcie krajowym i międzynarodowym – zasady wypełniania, ćwiczenia, - instrukcje pisemne zgodne z ADR, - świadectwo dopuszczenia pojazdu ADR, - zaświadczenie ADR	1
3	Pojazdy: - wymagania konstrukcyjne dla pojazdów, - pojazdy EX/II, EX/III, FL, AT, OX, MEMU, - wyposażenie jednostek transportowych (podstawowe, dodatkowe), - sprzęt gaśniczy, - oznakowanie jednostek transportowych przewożących: sztuki przesyłki, materiały stałe luzem, materiały ciekłe, sypkie lub gazy w cysternach	4

4	Załadunek i rozładunek: - mocowanie ładunku na pojeździe, - wymagania dotyczące załadunku i rozładunku niektórych towarów, w szczególności ograniczenia ilościowe, - zakazy ładowania razem (do jednego pojazdu) różnych towarów niebezpiecznych oraz towarów niebezpiecznych z żywnością, - zakazy ładowania razem – ćwiczenia	3
5	Przewóz w cysternach: - dobór cysterny na podstawie właściwości fizykochemicznych towaru, - charakterystyka cystern stałych, odejmowalnych, przenośnych, kontenerów-cystern, pojazdów-baterii oraz cystern do przewozu odpadów - kodowanie cystern, - układy i urządzenia bezpieczeństwa stosowane w cysternach, - zasady załadunku i rozładunku cystern	3
6	Zagrożenia dla ludzi i środowiska spowodowane przewozem drogowym towarów niebezpiecznych; ratownictwo techniczne i chemiczne: - zagrożenia stwarzane przez towary niebezpieczne, następstwa wypadków, - organizacja systemu ratowniczo-gaśniczego, - powiadamianie o zdarzeniu, - zasady działań ratowniczych na miejscu zdarzenia, - analiza okoliczności i przyczyn zaistniałych zdarzeń, - ochrona środowiska	3
7	Szkolenie kierowców i innych osób związanych z przewozem: - rodzaje i zakres szkoleń, - dokumentacja szkolenia	1

b) przewóz koleją

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	Przepisy kolejowe: - przepisy krajowe i międzynarodowe dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych koleją, - przepisy zarządcy infrastruktury	1
2	Dokumentacja: - listy przewozowe w komunikacji krajowej i międzynarodowej – zasady wypełniania, ćwiczenia, - dokumenty kolejowe	2
3	Znakowanie wagonów: - zasady znakowania wagonów (krytych, odkrytych, platform), - znaki dotyczące manewrowania	1

4	Przewóz w cysternach: - dobór cysterny do towaru na podstawie stwarzanych zagrożeń oraz stanu skupienia, - charakterystyka cystern stałych, odejmowalnych, przenośnych, kontenerów-cystern, wagonów-baterii oraz cystern do przewozu odpadów - kodowanie cystern, - układy i urządzenia bezpieczeństwa stosowane w cysternach, - zasady załadunku i rozładunku cystern	4
5	Zagadnienie eksploatacyjne: - zdanie/przyjęcie przesyłki do przewozu, - zasady wykonywania prac manewrowych, - formowanie pociągu, - odległość ochronna, - wyposażenie pojazdów trakcyjnych w pociągach z wagonami z towarami niebezpiecznymi, - przewóz wagonów próżnych nieczyszczonych, - oczyszczanie wagonów po przewozie towarów niebezpiecznych	4
6	Zagrożenia dla ludzi i środowiska spowodowane przewozem towarów niebezpiecznych koleją – ratownictwo techniczne i chemiczne: - zagrożenia stwarzane przez towary niebezpieczne, następstwa wypadków, - powiadamianie o zdarzeniu, - zasady działań ratowniczych na miejscu zdarzenia, - przyczyny zdarzeń, - ochrona środowiska	3
7	Szkolenie pracowników: - zasady prowadzenia szkoleń, - dokumentacja szkolenia	1

c) przewóz żeglugą śródlądową

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	Statki używane do przewozu materiałów niebezpiecznych: konstrukcja a) wyposażenie, w tym - podstawowe, - dodatkowe, - sprzęt gaśniczy, b) oznakowanie statków przewożących materiały niebezpieczne	4

2	Załadunek i rozładunek: - zakazy ładowania razem (do jednego pojazdu) różnych materiałów niebezpiecznych oraz materiałów niebezpiecznych razem z żywnością, - szczególne wymagania dotyczące załadunku i rozładunku niektórych materiałów, w szczególności ograniczenia ilościowe, zasady załadunku, rozładunku zbiornikowców, - zakazy ładowania razem – ćwiczenia	2
3	Dokumenty wymagane podczas przewozu: - rodzaje dokumentów, - analiza danych zawartych w dokumencie przewozowym, - weryfikacja danych zawartych w dokumencie przewozowym, - ćwiczenia	2
4	Wymagania w stosunku do cystern, kontenerów przewożących materiały niebezpieczne	2
5	Przewóz w zbiornikowcach: rodzaje zbiornikowców: a) zbiornikowce do przewozu materiałów o różnych stanach skupienia: - gazowym, - ciekłym, - stałym, b) zbiornikowce do przewozu odpadów, c) układy i urządzenia bezpieczeństwa stosowane w zbiornikowcach	3
6	Zagrożenia dla ludzi i środowiska spowodowane przewozem materiałów niebezpiecznych - ratownictwo techniczne i chemiczne: - organizacja systemu ratowniczo-gaśniczego, - zasady działań ratowniczych na miejscu wypadku z materiałem niebezpiecznym, - zagadnienia ochrony środowiska	3

WZÓR

.....
(miejsowość i data).....
(oznaczenie podmiotu).....
(nr w rejestrze podmiotów prowadzących kursy)**ZAŚWIADCZENIE
o ukończeniu kursu z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych**Zaświadcza się o ukończeniu, w dniu ....., kursu¹⁾: ADR początkowego²⁾: ADR doskonalącego³⁾: na eksperta ADN na eksperta ADN do spraw przewozu gazów na eksperta ADN do spraw przewozu chemikaliów doradcy⁴⁾:
.....

przez Pana/Panią:

.....
(imię i nazwisko).....
(data i miejsce urodzenia).....
(nr PESEL⁵⁾).....
(podpis i pieczęć wystawiającego)

Objaśnienia:

- 1) Zaznaczyć właściwy rodzaj kursu poprzez postawienie znaku X.
- 2) Wpisać odpowiedni rodzaj szkolenia w ramach kursu ADR początkowego z podanych poniżej:
  - szkolenie podstawowe w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych wszystkich klas,
  - szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych w cysternach,
  - szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 1,
  - szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 7.
- 3) Wpisać odpowiedni rodzaj szkolenia w ramach kursu ADR doskonalącego z podanych poniżej:
  - szkolenie podstawowe w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych wszystkich klas,
  - szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych w cysternach,
  - szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 1,
  - szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 7.
- 4) Wpisać odpowiedni rodzaj szkolenia w ramach kursu doradcy z podanych poniżej:
  - szkolenie w zakresie części ogólnej,
  - szkolenie w zakresie części specjalistycznej – przewóz drogowy,
  - szkolenie w zakresie części specjalistycznej – przewóz koleją,
  - szkolenie w zakresie części specjalistycznej – przewóz żeglugą śródlądową.
- 5) O ile został nadany. Jeżeli nie, to należy wpisać rodzaj i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość.

WZÓR

.....
(imię i nazwisko lub nazwa podmiotu)

.....
(adres zamieszkania albo siedziba i adres podmiotu)

.....
(NIP – o ile został nadany)

WNIOSEK**o wpis do rejestru podmiotów prowadzących kursy z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych**

Na podstawie art. 50 ust. 7 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 227, poz. 1367, z późn. zm.) wnoszę o dokonanie wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących kursy¹⁾:

- ADR początkowe i doskonalące
- na eksperta ADN
- na eksperta ADN do spraw przewozu gazów
- na eksperta ADN do spraw przewozu chemikaliów
- doradcy

.....
(imię i nazwisko lub nazwa podmiotu)

.....
(adres zamieszkania albo siedziba i adres podmiotu)

.....
(zakres kursów²⁾)

.....
(data i podpis podmiotu)

Objaśnienia:

- 1) Zaznaczyć właściwy rodzaj kursu poprzez postawienie znaku X.
- 2) Wpisać właściwy zakres kursu:
  - 1) w ramach kursu ADR początkowego i doskonalącego:
    - szkolenie podstawowe w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych wszystkich klas,
    - szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych w cysternach,
    - szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 1 lub
    - szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 7,
  - 2) w ramach kursu doradcy:
    - szkolenie w zakresie części ogólnej,
    - szkolenie w zakresie części specjalistycznej – przewóz drogowy,
    - szkolenie w zakresie części specjalistycznej – przewóz koleją lub
    - szkolenie w zakresie części specjalistycznej – przewóz żeglugą śródlądową.

WZÓR

.....
(miejsowość i data)

.....
(oznaczenie organu)

.....
(nr w rejestrze podmiotów prowadzących kursy)

ZAŚWIADCZENIE

potwierdzające wpis podmiotu do rejestru podmiotów prowadzących kursy z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych

Zaświadcza się o dokonaniu wpisu do rejestru podmiotów prowadzących kursy w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych

.....
(imię i nazwisko lub nazwa podmiotu)

.....
.....
.....

(adres zamieszkania albo siedziba i adres podmiotu)

.....
(NIP – o ile został nadany)

jako podmiotu prowadzącego kursy¹⁾:

- ADR początkowe i doskonalące
- na eksperta ADN
- na eksperta ADN do spraw przewozu gazów
- na eksperta ADN do spraw przewozu chemikaliów
- doradcy

w zakresie:

.....
.....
.....

(zakres kursów²⁾)

.....
(podpis organu)

Objaśnienia:

¹⁾ Zaznaczyć właściwy rodzaj kursu poprzez postawienie znaku X.

²⁾ Wpisać właściwy zakres kursu:

1) w ramach kursu ADR początkowego i doskonalącego:

- szkolenie podstawowe w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych wszystkich klas,
- szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych w cysternach,
- szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 1 lub
- szkolenie specjalistyczne w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych klasy 7,

2) w ramach kursu doradcy:

- szkolenie w zakresie części ogólnej,
- szkolenie w zakresie części specjalistycznej – przewóz drogowy,
- szkolenie w zakresie części specjalistycznej – przewóz koleją lub
- szkolenie w zakresie części specjalistycznej – przewóz żeglugą śródlądową.